

Изх. № 230/14.10.2021 г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 441 КЗ

Дата 15.10.21г.

ДО
ПРОФ. Д.Ю.Н. БОРИС ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
К.Д. № 13/2021 Г.
На Ваш № 214 КД/14.09.2021 Г.

Относно: Становище на Съюза за стопанска инициатива по конституционно дело № 13/2021 г. относно искане за установяване на противоконституционност на чл. 194, ал. 4, т. 1 от Закона за водите.

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с Ваше писмо изх. № 214КД/14.09.2021 г. и вх. № 104/15.09.2021 г. с покана за представяне на становище по конституционно дело № 13 по описа за 2021 г. на Конституционния съд на Република България и след като се запознахме с материалите по същото и приложимата нормативна уредба, Съюзът за стопанска инициатива изразява следната позиция:

Чл. 19, ал. 1 от КРБ постановява, че икономиката на Република България се основава на свободната стопанска инициатива, а ал. 2 изисква законът да създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя.

Регламентацията на таксите съгласно чл. 194 от Закона за водите действително съставлява част от икономическото регулиране на дейностите по управление на водите и като такова то следва да бъде съобразено с конституционната рамка, включително изискванията на чл. 19, ал. 2 от КРБ. Предвид на това при извършването на законовата регулация на събираните по ЗВ такси следва да се съблюдава установеното в чл. 19, ал. 2 от КРБ изискване законът да създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя.

За правилното разбиране на изложения проблем е необходимо да се обърне внимание на правната характеристика на таксите и на особеностите на таксите в областта на водоползването. Както многократно Конституционният съд е имал възможност да се произнесе, таксите представляват плащания в полза на фиска от физически или юридически лица за извършено действие или услуга от страна на държавен или общински орган (напр. Решение № 11 от 01.07.2003 г. по к.д. № 9/2003 г.). Този принцип на регулиране на таксите е установен и в чл. 2 от Закона за държавните такси, а именно държавните такси да се определят въз основа на необходимите материално-технически и административни разходи по предоставяне на услугата.

Адрес: София 1407, Златен пор № 20 ет. 4 офис 3

Тел: +359 2 970 48 40 E-Mail: office@ssibg.org, http://www.ssibg.org

При съобразяване на спецификата на водните услуги също не се извличат аргументи в подкрепа на таксоопределянето не въз основа на реално потребеното, а въз основа на предварително разрешеното. Директива 200/60/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за установяване на рамка на действията на общността в областта на политиката на водите поставя като принцип за таксоопределяне възвръщаемостта на разходите за водни услуги, включително екологични разходи и ресурсни разходи, в съответствие с общия принцип „замърсителят плаща“. В този смисъл самата Директива не създава предпоставки за различно третиране на различните видове водоползване, което да изисква различен подход за таксоопределяне. Още повече, че наносните отложения са възстановим ресурс.

Предвид на това определените в чл. 194, ал. 4, т. 1 от ЗВ такси представляват невъзвръщаеми плащания от страна на икономическите субекти за получени водни услуги (иззети количества наносни отложения от река Дунав и водохранилища), размерът на които следва да се определя въз основа на основния принцип на икономическо регулиране на ползването на водите, а именно принципа на възстановяване на ресурсните разходи и разходите за околна среда. Това е един от основните аргументи за определянето на таксата за изземване на наносни отложения от река Дунав и водохранилища въз основа на реалния обем на изземване, а не върху разрешенния обем на изземване, както е разпоредено в чл. 194, ал. 4, т. 1 от ЗВ.

Същевременно друг режим на таксуване, уреден в същия нормативен акт – чл. 194, ал. 2 от ЗВ, постановява различен подход за таксоопределяне по отношение на водовземаването от повърхностни и от подземни води – на база на отнетия обем вода.

Това нарушава принципа на равното третиране на правните субекти при осъществяването на стопанска дейност и за защита на лоялната конкуренция, като поставя търговските дружества, които ползват водни обекти за изземване на наносни отложения от река Дунав, в по-неблагоприятно положение от останалите стопански субекти, които извършват водовземаване на повърхностни или подземни води, както и от тези, които добиват инертни материали от вътрешността на страната или са концесионери.

Анализът на разпоредбите и на правната същност на таксите за водоползване показва, че не са налице основания за различно третиране на подхода за таксоопределяне по чл. 194, ал. 4, т. 1 от ЗВ и чл. 194, ал. 2 от ЗВ.

Във връзка с горното Съюзът за стопанска инициатива споделя напълно изложените от Върховния административен съд мотиви за наличието на противоконституционност на чл. 194, ал. 4, т. 1 от Закона за водите.

С УВАЖЕНИЕ,

ВИОЛИНА НАКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА ИНИЦИАТИВА

Адрес: София 1407, Златен пор № 20 ет. 4 офис 3

Тел: +359 2 970 48 40 E-Mail: office@ssibg.org, <http://www.ssibg.org>